

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot. (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 st. Telefon številka 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnštvo v ulici **Molin piccolo št. 3, II. nadstr.** Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Carintia številka 12.

Naše šolske razmere.

Na sinočnjem obsejnem zboru možke podružnice družbe sv. Cirila in Metodija je podal tajnik gospod Ante Stemberger to le poročilo:

Slavni občni zbor!

Ko smo bili lanijsko leto tukaj zbrani, smo vsi stali pod utisom težke krivice, ki se godi tržaškim Slovincem na šolskem polju. Mestne in državne oblasti so zadale našemu narodu težkih ran na najobčutljivejšem delu narodnega telesa — na slovenskih šolskih otrocih. Družba sv. Cirila in Metodija si je ob takih žalostnih okoliščinah postavila za glavno nalogo, da nam — ko že ne more popolnoma ozdraviti te naše rane — prinese vsaj nekoliko blažilnega balzama. Zato je bila našemu podružničnemu odboru glavna naloga, da osredotoči vsa svoje delovanje na družbino šolo pri sv. Jakobu. Danes lahko rečemo, da je ta naša svetojakobska šolska postojanka za naše skromne razmere dovršena. Na deški šoli se zidajo prostori za 5. razred in družbino vodstvo v Ljubljani je tudi že razpisalo mesto učitelja za ta novi 5. razred. Tako imamo sedaj pri sv. Jakobu 5-razredno deško in 5-razredno dekliško šolo.

Iz šolskega poročila ravnokar minolega šolskega leta je razvidno, da je bilo na deški šoli konec letošnjega šolskega leta v I. razredu 78 dečkov, v II. razredu 77 dečkov, v III. razredu 69 dečkov, v IV. razredu 82 dečkov. Skupno 306 dečkov. Na dekliški šoli pa je bilo konec šolskega leta: v I. razredu 102 deklic; v II. razredu 68 deklic; v III. razredu 57 deklic; v IV. razredu 44 deklic; v V. razredu 42 deklic. Skupaj 313 deklic.

Tako je bilo na deški in dekliški družbini šoli konec minolega leta skupno 619 šolskih otrok.

Lepo je videti ob početku in na koncu šolskega leta, ko koraka dolga vrsta naših mladih sokolic in sokoličev iz družbine šole v svetojakobsko župno cerkev na šolsko mašo. Ponosno gledajo tedaj slovenski delavci-stariši na svojo »boljšo bodočnost« — a tudi naši drugorodni sosede se čudijo, od kod da je prišla ta nova, nenavadna truma?! Glej, iz njihovih sredin je čuti milozvočne Ciril-Methodijeve glasove! Govore med seboj v domačem, materinem jeziku: besede so jim tbe in resne, a tako sladke in mile vsakemu slovenskemu ušesu! Slovenski Ciril-Methodijevi učenci se odlikujejo po lepem vedenju in resnem mirnem nastopu. Zato uživa naša družbina šola pri sv. Jakobu jako dober glas. Na njej se je vzgojilo dobrih, pridnih delavcev, trgovskih in rokodelskih

pomočnikov, iz naše družbine šole imamo dakov na tržaškem nemškem in na pazinskem hrvaškem gimnaziju. Tudi na vseučilišču imamo bivšega gojence naše Ciril-Methodijeve šole!

Tako morejo tržaški Slovinci s ponosom gledati na šolo, ki jim jo vzdržuje velika dobrotneica obmejnih Slovincov, družba sv. Cirila in Metodija.

Svetojakobski mestni okraj je velik in obsega nad 30.000 prebivalcev, ki so po ¼ slovenske narodnosti. Zato je naša družbina šola že za sam »S v. Jakob« premala in prenapolnjena. V drugih delih tržaškega mesta pa ni nikjer slov. šole. Tako so brez šole slov. otroci v Rocolu, v Kjadinu, pri sv. Alojziju, okoli »javnega vrta«, v Škorklji, na Belvederu in pri sv. Jakobu — tisoč in tisoč slovenskih otrok nimajo nobene slovenske šole! Tako nam rastejo otroci brez pouka, ali pa morajo hoditi v italijanske, ali pa — ako jih milostno vsprejemajo — v nemške šole! In kakova je potem vzgoja teh otrok? Le pojdite v tako predmestje, kjer morajo zahajati naši otroci na italijansko šolo! Kjer še oče in mati nedomestujeta šolsko vzgojo, tam so otroci šodobi — a kjer ni tega, tam so otroci naravnost podivjali. Krvaveti mora srce vsakemu rodoljubi, ko vidi, kako nam g'ne najplemetiteji del narodnega telesa!

Brez šole gotovo — propademo! Zato nam je vsem dolžnost delovati na to, da pridemo čim prej do šole. Lanijsko leto so se tržaški Slovinci zbrali na manifestacijskem shodu na vrtu pri sv. Jakobu in so z ogorčenjem zvali tržaško mesto in avstrijsko državno oblast, da storita konec našim neznošnim šolskim razmeram. In vendar nisoo dosegli nikakega uspeha! O tem moramo vedno in vedno razmišljati!

Nočem Vas zadržavati, da bi Vam navajal nezanemljive podrobnosti raznih odborovih sej. Navešam Vam hočem le to, da se je podružnični odbor bavil intenzivno z vsem, kar je bilo potrebno, da vzdrži in ohrani našo družbino šolo pri sv. Jakobu na njeni višini in pa da nabere družbi čim več denarnih sredstev. V ta namen je priredil se svojo »boljšo polovico« — s tržaškimi ženskimi podružničnim odborom — na šolskem vrtu pri sv. Jakobu veliko Ciril-Methodijevo veselico, ki je prinesla družbi lepih denarnih, še več moralnih vspahov. Da nam je ta veselica tako lepo vspela, gre vsa hvala onim našim rodoljubnim pevskim društvom iz Trsta in okolice, ki so tako požrtvovalno in s pravim navdušenjem prevzela in izvršila ves program omenjene veselice.

Slava jim!

In s tem bi završil svoje letošnje poročilo. Ali ne morem je zaključiti prej, nego

pom na napetih prsih, počrnjene obrvi, lica pokrita s pudrom ter koprneča po zabavah in igri. Celo najbolj izvežbano oko ni moglo razločiti ljubovnic od drugih posvetnih žensk. Možakarji s kitčami vijolic v gumbovih lukanjeh jopičev, so ogledovali to tolpo žensk s vprašajočim in drznim pogledom, premotrivo joči sukajice, lica, roke in bedra s takšno hladno temeljitostjo, s kakoršna so ogledujejo na prodaj razstavljeni predmetje. V tej gnčici se je opazal nekaj sejmiški nered in ob enem nekakšna naglica. Časih se je skrivil vlak v temnem predoru, pa znovič je skozi šips zabliskalo solnce, nebo, morje, palmovi gaji, oljkin vrtovi, vile, beli gaji mandeljev, a za trenutek pozneje ga je znovič zagrnila noč. Postaja je minila za postajo. Nove tolpe ljudi, čedno opravljene so se rinile v vagone ter hitele nekam kakor na nekako veselo in slovečo božjo pot.

»Kako je to zvesta slika brezskrbnega življenja«, rekel je Viadrovski.

»Kdo je ta zvesta slika?«

»Ta vlak. Zamogel bi s tem modrovati

da Vas vprašam, kaj naj ukrenemo, da pridemo do potrebnih slovenskih šol v Trstu? Naša družba je že izkravala, ko je ustanovila in popolnila šolo pri sv. Jakobu — pa nam ne more več pomoči. Sami smo preveč obloženi z davki in raznimi davščinami in tudi nimamo sredstev, da bi sami iz svojega zidali in vzdržavali slovenske šole.

Kaj nam je torej storiti?

Večkrat ste že slišali, koliko morate plačevati pod raznimi naslovi tržaškemu mestu! Še večja bremena morate nositi nasproti državi.

Čuli ste tudi, kako zidajo in vzdržujejo šolske oblasti v Vašim denarjem šole za poddanike ptujih držav, za nemške in italijanske naseljenike — in kako puščajo vaše otrokelačne in zejne povedi in omiki! Kako je to možno — ali nima avstrijska država dobrih šolskih zakonov?

Oj, vsega imajo: imajo šol, imajo raznih šolskih organov in imajo lepih in dobrih šolskih zakonov! Ali vsa to imajo za se — za tržaške Slovinci nimajo nič! Spodaj od naših mestnih šolskih oblastnih, pa tja gor vse do dunajskih visokih oblastnikov — povsod so nam zaprli vrata šolske pravice. Kaj nam torej še preostaja? Z avstrijskim zakonom v roki ne moremo nič doseči! Ako bi pa hoteli nastopiti pot nasilja, bi prišli še prej v pogubo.

Ne preostaja nam torej drugo, nego da se oklenemo drug drugega, pa da pridno in vstrajno zbiramo svoje narodno moči. Odprimo oči in ne pričakujemo pravice tam, kjer je ni in kjer je ne poznajo! Obrnimo se rajši do svojih bratov, v prvi vrsti do Hrvatov in Srbov, ki so naši zvesti bratje in zavezniki — vzdignimo svoje oči do južnih Čehov, do plemenitih Poljakov in do mogočnih Rusov!

Tam najdemo bratsko sočutno srce. Ko velika slovenska družina vzdigne svoj glas za našo rešitev, potem bo morala tudi naša ljuba Avstrija odpreti vrata pravice tržaškim Slovincem!

Josip Sarto — papež Pij X.

Včeraj ob 11. in pol uri predpoludne, ko se je izvršila izvolitev novega papeža, bilo je na trgu Sv. Petra zbranih, kakih 10.000 oseb. Vest o izvolitvi se je po bliskoma razširila po mestu. Množica, ki je bila zbrana na trgu Sv. Petra je drla v cerkev. Medtem so papeške čete nadele gala-uniformo, s čemer je dobila vest o izvolitvi papeža oficijelno potrdilo.

Ob 11. uri in 40 minut predpoludne došlo je na trg Sv. Petra mnogo vojaških čet v pomnoženje tamkaj nshajajočega se vo-

celo do kosila, ker pa rajše modrumem po kosilu, torej vas vprašam: nemara blagovolite, gospod, zajtrekovati z menoj?«

»Ne«, odvrnil je Svirski; »oprostite, povabljen sem že od gospe Elzenove.«

»V takšnem slučaju se seveda — umaknem!«

In jel se je smehljati. Misel, da bi se imel Svirski oženiti z gospo Elzenovo, mu niti za trenutek ni prišla v glavo. Bil je kajpada zagotovljen, da je bilo slikarju mar samo to, kar drugim; ker je pa bil velik čestilec umetnikov sploh in Svirskega še posebej, radi tega je začutil zadovoljnost nad tem, da Svirski zmaguje svoje tekmece.

»Jaz predstavljam premoženje«, si je mislil, Porecki naslov, mlajši Kladski mladost in Sinten svet novodobnih bedakov. Vse to ima, zlasti tukaj, nemalo vrednost, a ta čudna ženska si je vendarle izbrala njega. V ostalem, to je ženska z okusom.«

In zroč slikarja, je začel momljati:

»Jó triumphe, tu moraria, aureos car-

jaškega kordona. Istočasno so v zunanjo ložo cerkve Sv. Petra prišli delavci, ki so ograjo pogrnil s preprogo. Takoj na to se je prikazal v loži, v družbi papeževga ceremonijerja, kardinal Machi, ki je množici sporočil izvolitev novega papeža z besedami:

»Nuntis vobis gaudium magnum, papam habemus eminentissimum et reverendissimum dominum cardinalem Josephum Sarto, qui sibi nomen imposuit Pius X.« Množica je na to aklamirala novemu papežu.

Ob 12. uri in 10 minut se je novi papež Pij X. v pontifikalni obleki prikazal v notranji loži cerkve Sv. Petra in je ljudstvo blagoslovil.

Na to so po vseh rimskih cerkvah začeli zvoniti zvonovi.

Takoj po izvolitvi novega papeža so se v konklavu vršile običajne ceremonije. — Na tozadevno vprašanje je kardinal Sarto izjavil, da vsprejema izvolitev, na kar so se iznad vseh prestolov v konklavu odzvali balshini razun s prestola kardinala Sarto.

Potem so vsi navzoči poklekli pred papeža, ki je prvokrat podelil svoj papeški blagoslov. Pij X. se je na to podal v malo sakristijo Sikstinske kapele, kjer si je nadel pontifikalno obleko. Na to se je povrnil v kapelo, kjer je sel v takozvano »sedla gestatorja« in je vsprejemal poklonstva udanosti od strani kardinalov. Isti so mu poljubili najprej nogo in roko in potem oba lica, na kar je papež vsakega objel in mu podal poljub miru. Ko so kardinali to dokončali, smeli so drugi konklavisti poljubiti papežu nogo.

Pokojni papež Lev III. je jako cenil bivšega beneškega patrijarha Josipa Sarto in sedanjega papeža Pija X. in se je enkrat izjavil proti njemu, da ne bi nerad videl, ako bi Sarto postal njegov naslednik. O novem papežu se sodi, da ne bo tiral politike.

Rodil se je kakor sin kmetskih starišev in živel tudi kakor kardinal in beneški patrijarh jako priprosto in se je radajati, da svojo skromnost obdrži tudi v Vatikanu.

Ko se je, dne 2. junija l. 1835, rodil v Riesi blizu Trevisa, spadala je dotična pokrajina tedaj še pod Avstrijo in je novi papež torej po rodu Avstrijec.

Sarto igral je v Benetkah jako odlično ulogo in je svojo škofijo spraval v najlepši red. On je cerkev strogo branil pred napadi, a ni v tem nikoli postajal brezobziren in si je na ta način znal pridobiti splošno priljubljenost. On se ni nikoli umešaval v vatican-ska spletkarenja, na katerih so bili posebno zadnja tri leta udeleženi kardinali Oreglia, Rampolla in Vanutelli. On ni bil nikoli stalno v Vatikanu, marveč je kakor dušobrižnik postal župnik in je po tej poti došel do patrijarha in sedaj do papeža.

»Kaj pravite, gospod?«, vprašal je Svirski, ki radi ropota vlaka ni dobro slisal.

»Nič. To je nekak citat iz »Horacija«. Ker mi vi odklanjate vabilo, torej pojdem sebi v razvedrilo zajtrekovati z de Sintenom, Poreckim in Kladskim.«

»Prosim vas, radi česa se hočete razveseljati?«, vprašal je Svirski, ki se je urno pomaknil bliže ter mu skoro grozeče zrl v oči.

»Po izgubi vaše družbe«, odvrnil je Viadrovski hladnokrvno. »A kaj ste si mislili, vi, gospod?«

Toda med tem so dospeli do cilja. Gospa Elzenova, sveža, mlada in zala, jih je čakala na postaji. Dospela je očividno šle pred hipom, ker je dihala urno in lica imela je rdeče tako, da je bilo mogoče smatrati to za ganutje. Torej tudi, ko je podala Svirskemu obe roki v pozdrav, si je Viadrovski mislil:

»Tako je! Ta je nas pobil vse. Ona izgleda v resnici, kakor bi bila zaljubljena.«

(Pride še.)

PODLISTEK.

Na svetlem obrežju.

Novela. Poljski spisal H. Sienkiewicz. Poslovenil Podravski.

III.

Med tem se je cglasil zvonček in treba je bilo hiteti. Črez trenutek so se Svirski, Kresovič, Viadrovski in oba fanta nahajali že na hodniku vsagona.

»Za moje bolečine v kolku je to prijetna reč!«, rekel je Viadrovski. »Glejte, spod, kaj se godi, na sedež ni niti misliti. Praveato preseljevasje narodov.«

In zares, ne le predali, marveč tudi hodnik je bil natlačen z ljudmi vsakoršnih narodnosti.

Peljali so se Poljaki, Rusi, Angleži, Francozi in Nemci. K oknom vsagona so se tiščale ženske, od katerih se je razširjala vonjava iris in heliotropov. Solace je osvetljevalo umetne cvetke na klobukih, žamet, šipke, ponarejene ali pristne dragotine v ušesih, broše, ki so spreminjali barvo nalik okle-

Politični pregled.

V Trstu, 5. avgusta 1903.

Položaj tu in tam. Sedaj morejo videti menda tudi na Dunaju, kako zgrešen je bil sistem, ki so ga etabrirali to in ono stran Litve, kako absurdna je bila izlasti misel, da madjarski šovinizem na Ogrskem in nemško neizmernost v Avstriji utolažijo le s tem, ako obsodijo v politično obnemoglost vse, kar bi moglo ustvarjati protitežje madjarskemu šovinizmu in nemški neizmernosti. Kakor da bi raka hoteli usmrtiti s tem, da so ga — spustili v vodo!

Ideatni in istodobni so bili grehi, ki so se delali v Avstriji in na Ogrskem. Zato ni možno govoriti o ogrski krizi, ne da bi mislili na avstrijsko in ne o avstrijski, da ne bi mislili na ogrsko. Grehi tu in tam so bili v kazualni zvezi med seboj. Avstrijski grehi so se delali ogrskim grehom v prilog, da so potem ogrski grehi zopet pokriva i avstrijske grehe. Grehom na obeh straneh je bil motiv isti: grd, brutalen nacionalni egoizem in njega lči: gospodstvaljelnost. A ker se bili vzroki isti, so sedaj tudi efekti isti in delujejo in zastrupljajo od Ogrske na Avstrijsko in od Avstrijske na Ogrsko. Danes se stresa organizem na Dunaju in občutijo v Budimpešti, jutri pa se stresa v madjarski prestolnici in občutijo na Dunaju.

Ni goli slučaj to, da je takoj za tem, ko se je v Avstriji parlamentarna, ustavna in državna kriza razvila do viška, nastopila še luja kriza na Ogrskem. Ni goli slučaj to, marveč je zahtevala tako logika stvari, dogodkov in — grehov. Nikdar ne bi prišlo do takih pretresljajev, da niso tu in tam Slovani pritisnili na steno in da so dopustili, da se v Slovanih ravja politično protitežje proti madjarstvu in proti nemstvu.

A kakor so bili vzroki isti, kakor je naravna križa slična tu in tam, mora biti tudi pot ista, ki izvede iz hude konstitucionalne krize v obeh polovicah monarhije. In naj n. pr. grof Khuen še tako jasno dokaže svojo nedolžnost na korupcijski aferi, da se bo videl kakor nedolžen angelj — in naj privole tudi v te in one koncesije: jezero madjarsko bo besnelo dalje in bo zahtevalo žrtev, ker ga ni nikjer jezu, ki bi zavračal besneče vodovje. Tako je tudi v Avstriji. Madjari in Nemci so izgubili vsako merilo v svojih aspiracijah in katastrofa bo neizogibna, ako se ne odpravi greh, ki daje hrano konstitucionalni krizi tu in tam: ako se ne posekne, da bodo zadovoljeni slovenski narodi mogli ustvarjati politično in narodnostno ravnotežje!

Po dolžnosti kronistov beležimo ozrom na ogrsko krizo:

Iz Budimpešte poročajo, da se tam širi glas, da je cesar jako zvoljen na grofa Khuena in da bosta skoro poklicana pred cesarja Veckerle in grof Stefan Tisza. Na Apponija — predsednika ogrske zbornice da se ne misli, ker se je preveč dvoumno vedel nasproti obstrukciji. Tudi listu »Zeit« poročajo, da je brez pomena, ali se grof Khuen opere ali ne v aferi podkupovanja. Opozicija ga bo dalje preganjala, a večina ga ne bo branila v zadostni meri.

Seveda je tudi drugačnih glasov, ki me nijo, da grof Khuen niti ne misli na demisijo, marveč da je tako samozavesten, da misli celo na dvakratno razpuščenje zbornice. Ako bi namreč volitve ne izpale po njegovi volji, da zopet razpusti zbornico in razpiše nove volitve. No, grof Khuen je podal že dovolj dokazov, da ni človek rahlih živcev, ali po vsem, kar se je vse dogodilo v tej kratki dobi njegovega ministirovanja na škodo njegove politične in državniške reputacije, se nam zdi nemožno, da bi grof Khuen še razpustil s toliko samozavestjo. Možno pa je tudi, da se motimo!

Na naši strani se Koerber za sedaj malo oddiha in nadaljuje pomirjevanje Čehov — z besedami. Ostal je tudi zvest svoji ne posebno plemeniti tradiciji, da hoče gospodarsko bedo izkoristiti v nekako politično izsiljevanje. Sedaj mu je ravno prav prišla huda elementarna katastrofa in je g. Koerber k plamenu nesreče hitro pritaknil svoj politični lonček, da bi grel v njem juhico svojega vladnega sistema. Te dni se mu je predstavila deputacija pod vodstvom posl. Herolda, da izprosi državno podporo za posrečeno prebivalstvo. Dr. Koerber pa je hitro prisegel, da hoče porabiti to priliko v dokaz, da on ni sovražnik naroda češkega! Mi bi rekli, da ob takih nesrečah ni gledati

na to, ali je med narodom in vlado tako ali tako politično razmerje — ampak država, oziroma (v nje imenu) vlada mora prihietati na pomoč, ker je to nje dolžnost!!

Za namera g. Koerberja je gotovo simptomatično tudi to, da se ravno sedaj mnogo razpravlja, kdo postane na jesen — češki minister rojak. G. Koerber se pa brčkone moti. Jako neverjetno je, da bi ob sedanjih okolnostih sploh hotel stopiti v Koerberjev kabinet kateri onih Čehov, ki bi užival zaupanje kluba. O! moža brez tacega zaupanja pa se ni nadejati, da bo mogel boljšati razmerje med parlamentarnim zastopstvom in tako vlado, čije čini so vsi taki, da vzbujajo le sum in nezaupanje.

Grof Khuen nalagal grofa Pejačevića! Reški »Novi list« poroča, da je prejel iz najzanesljivejšega vira vest, da je grof Khuen — ko se mu je mudilo, da čim prej otrese s svojih čevljev prah nesrečne Hrvatske in da si najde naslednika — opisal grofu Pejačeviću stanje v deželi povsem drugače, nego je bilo v resnici. V posebno rožnatih barvah mu je opisal stanje — raznih zakladov. Na ta zagotovila je Pejačević vsprejel bansko čast, ali še le te dni je zapazil — praznine, ki zijajo na desno in levo. A to je grofa Pejačevića tako ozlovoljilo, da se v njegovi okolici že govori, da bi se isti utegnil že v kratkem času zahvaliti na banski časti.

»Novi list« pripominja: Ako tudi abstrahiramo od te »podrobnosti«, menimo, da gospodu grofu ne more biti prijetno, da je to čast prejel po zaupanju človeka, proti kateremu — kakor demoralizatorju — se je vzdignilo na Ogrskem malo in veliko — istotako kakor na Hrvatskem!

Korupcija na Ogrskem. Komisija, izvoljena od poslanske zbornice za preiskovanje korupcijske afeze, nadaljuje svoje delovanje. Včeraj je imela ta komisija dve seji, v kateri je bilo zaslišanih več prič, med njimi tudi grof Andrassy, ministerjalni svetnik Selley in Emerih Ritter, upravitelj Szaparyjevi posestev.

Grof Andrassy je skušal prati grofa Khuena ter ga prikazovati kakor nedolžnega. Interesantna je bila izjava šefa redarstvenega oddelka v ministerstvu za notranje stvari, Selleya.

Isti je namreč, spravljen v zadrego po vprašanih opozicijskih členov komisije, izjavil, da on ni dal Dienesa aretirati, ker njemu ni bila poverjena pažnja nad Dienesom. Tekom zasliševanja se je tudi konstatiralo značilno dejstvo, da je bil Khuen tekom one viharne seje, ki je trajala ves dan in skoraj vso noč, obveščen, da je Szapary priznal svojo krivdo glede korupcije, a vendar ni tega sporočil zbornici, gotovo po načelu: »Zeit gewonnen, alles gewonnen«. Istotako značilno je; da ni hotel Szaparyjev upravitelj, Emerih Ritter, pred komisijo ničesar izpovedati, češ, da se ničesar ne spominja.

Lepa preiskava to: Dienesa so poslali v inozemstvo, Szapary ni pred komisijo niti odprl ust in Ritter je trdil, da se ne spominja ničesar. In potem naj še človek veruje, da je stvar tako nedolžna, kakor bi jo hoteli naslikati.

Izlasti je ponesrečil poskus Khuena, da bi čim grof Szapary-ja, prikazal kakor čim človeka, ki je na pol ner. Proti temu govorit dejstvu, da je Szapary — kakor smo že enkrat povdarili — tajni svetovalec Njeg. Velikanstva in da je bil visoko-stoječ politični uradnik vse do tistega hipa, ko je njegovi »nori« čin prišel na dneva luč! A grof Khuen trdi sicer, da se mu niti sanjalo ni o podkupovanju, ne taji pa, da je do tikom pred razkritjem škandala imel z grofom Szaparyjem opetovane razgovore o težkem vprašanju, kako bi bilo možno zmohi ogrsko obstrukcijo! O takih stvareh da bi se bil en Khuen Hedervary pogovarjal z notoričnim norcem?! Res norec bi bil, ki bi verjel kaj takega!

Zakaj pa molčijo, ako je res, da je grof Szapary uganjal korupcije le kakor nekaj sport in ako je grof Khuen-Hedervary tako nebeško čist in nedolžen?!

V včerajšnji popoldanski seji je posl. Papp odgovarjal na očitanja, da je v svoje svrhe porabil 1000 kron, katere mu je izročil Pavel Sandor kakor prispevek za spomenik Ljudevitu Košutu.

Tržaške vesti.

Beseda na adresu osrednje vlade. Na drugem mestu priobčujemo tajniško poročilo podružnice one družbe, ki tu v Trstu vrši nasproti nam Slovincem tisto dolžnost, katero

bi morala vršiti občina! Na tem pa, da more biti tržaška občina tako obstinatna in uporna in tako vnebovpijoče krivična nasproti tisočim lastnih občanov in davkoplačevalcev slovenske narodnosti, je kriva v prvi vrsti tudi osrednja vlada, ker noče storiti ničesar, da bi prisilila tržaško občino v vršenje dolžnosti.

Zato pravimo osrednji vladi, da tudi ona zanemarija svojo dolžnost in da tudi ona greši nečuvstvo na etičnih interesih in pravicah slovenskega prebivalstva v mestu tržaškem.

Čas bi bil, da enkrat neha grešiti! Pozivljamo jo, naj vendar vzame na znanje številke, ki jih beleži že omenjeno poročilo. Samo šolo pri sv. Jakobu je letos obiskovalo 619 sloven. otrok! Glasom službenih izvestij obiskuje nemške državne ljudske šole kakih 600 otrok! To bi bilo že dvajsetsto slov. otrok! A osrednja vlada ne sme prezreti notoričnega dejstva, da mnogo slovenskih otrok na nemških šolah niso vpisani za Slovence in da na stotine in stotine slovenskih otrok mora obiskovati italijanske šole!!

Tako govore številke. Osrednja vlada naj vendar enkrat začne slušati glas številke, ki je sicer suhi, ali ravno zato najglasnejši in najresničnejši! Gane naj se jej enkrat vest, da neha tolerirati v Trstu nezaslišani škandal, da tisoče starišev v moderni in civilizirani državi zastoj kličejo po duševni hrani za svoje otročiče!! Človek bi menil, da bi se osrednja vlada morala začeti enkrat sramovati takih razmer!

A ker smo že pri tem, naj opozorimo osrednjo vlado še na neko okolnost, ki z drugimi vred sestavlja našo šolsko mizerijo v Trstu. Iz vzrokov, ki so za skrbnega očeta odločilni, bi naši slovenski stariši svoje otročiče raje pridržali doma, nego da jih pošiljajo v mestne šole. In ker slovenskih šol ni, je posledica ta, da vse sili v nemške državne šole. Tu pa jih seveda odklanjajo enega za drugim. A eden glavnih izgovorov je, da so teneške šole namenjene v prvi vrsti otrokom drž. uradnikov! Slovenski oče, ki ni državni uradnik, mora torej govoriti o veliki sreči — kakor bi zadel v loterijo — ako so mu sina vsprejeli v nemško državno ljudsko šolo! M. ri pa vsi oni nešteti, ki niso državni uradniki, a ki so ali davkoplačevalci ali drugače koristni člani človeške družbe in podaniki države ali vsi ti nimajo pravice do šole?!

Če je temu tako, potem pa pozivljamo osrednjo vlado, naj ima vsaj toliko obzirnosti do vseh teh, da jim pove resnico, da so v moderni in kulturni državi — izobčenci od kulture!

Osrednji vladi bi se morala res enkrat vzdramiti vest, da ne bi slušala le — pripovedke izvestnih tržaških referentov!

Pred svojim pragom naj pometajo! Pišejo nam: Vrhovo glasilce brije norce iz ruskega carja in vse ruske carske družine, češ, da je ista šla te dni na neko božjo pot, kjer se nahajajo ostanki nekega svetnika in pa neka — »čudodelna« voda.

Ako sta že car in carska družina še toliko »nazaj s kartami« — kako neumen zora biti še le ostali ruski narod! Tako vzklika Vrhovo glasilce.

Mi bi niti ne odgovarjali bedaku, ki si domišlja, da more njegovo zasramovanje doseči višino ruskega naroda, kakor tudi ne onemu bedaku, ki dovoljuje, da se taka zasramovanja objavljajo — ali, ker imamo primerne gradiva za to, hočemo dokazati, da imajo Italijani dovolj dela pred svojim lastnim pragom.

Denimo, da je res, kar piše Vrhovo glasilce, da je namreč ruski narod še popolnoma udan praznoveststvu. — V tem slučaju pa se lahko sklicujemo na okolnost, ki popolnoma razbremenja veliko slovensko državo: ruski narod in ruska kultura imata svojo bodočnost še le pred seboj!

Poglejmo pa malce v »najbolj civilizirano« deželo — v Italijo, ki ima svojo čast in slavo za seboj, ki ima za seboj že 2000 let kulture!!

A kako je v tej Italiji še danes? V Abruzh je še danes navada, da na določeni dan sprovajajo bika na sredo cerkve, ga tam drže, dokler se — »očisti« in po kupu blata, ki ga je bik napravil — ugibljujejo potem, kakalovina da bo!

To so fakta, o g. Vrh in drugi! To so fakta, katerih ne more utajiti nikdo. Saj je tudi v Trstu ljudij, ki so na lastne oči gledali to klasčno pričo 2000 letne kulture!!

O »vodice« pa že lahko molčite! Saj imate v svoji »blaženi« deželi toliko praznoveststva, kolikor ga ne najdete v nobeni drugi in tudi ne »barbarski« državi! Ako hodi ruska carska družina na božja pota, je to stvar njenega verskega čutstvovanja, katterega dotikati se nima nikdo pravice! Pa saj tudi kraljica Margarita, toli oboževana od Italijanov, rada obiskuje božja pota!!

Vidite torej, da vam ne preostaja povoda za zasmehovanje ruske carske družine, če tudi je ta — slovenska! Ako pa govorimo o češenju spomina zaslužnih pokojnikov, pa bili ti svetniki ali ne, vas prav lahko poučimo, da istotako, kakor delajo to Slovani — delajo tudi drugi narodi! In ravno laški narod je mej prvimi v tem pogledu.

Ako je častno, da hodijo Italijani na grob enega Garibaldija, enega Giordana Bruna, enega Humberta itd., menimo, da tudi ni sramotno, ako hodijo Rusi na grobove onih, katerih spomin ima narod v časteh!

Zasmehovanje sploh ni lepo. Če pa zasmehuje oni, ki je sam v smešnosti čez glavo — je pa to predrzno, brezobrazno!

Pometajte le pred svojim pragom! Tam imate dovolj dela! Za čistost pred našim pragom bomo že skrbeli mi sami!

Liberalce.

»Piccolo« laži. Pišejo nam iz Rojana: Židovski »Piccolo« se je zopet enkrat počteno nalagal, ko je poročal o javnem plesu, ki so ga priredili v nedeljo rojanski mladeniči. Židovsko trobilo laže predvsem, da je magistrat dal dovoljenje, da se na vojaškem vežbališču v Rojanu, ki da je občinska last, sme prirediti ples in to pod pogojem, da se ne smejo izveštati slovenske zastave. Čegava lastnina je vojaško vežbališče, to je postransko vprašanje, glavno pa je, da ima vežbališče sedaj v najemu vojaška oblast in da je ona dovolila prostor za prireditve plesa. Kar se pa tiče laži, da je kantiner v rojanski vojašnici, gospod Treven, s pomočjo nekaterih vojakov nasilno povlekel na drog slovensko zastavo, odgovarjamo sledeče:

Mladeniči, prireditelji plesa, so sami gospoda Trevena naprosili, da jim je posodil slovensko zastavo, katero so že v soboto popoldne dvignili na drog pri plesišču. To pa so storili v ta namen, da so mogli z godbo na čelu beračiti po slovenskih hišah v Rojanu za svoj ples. Slovenska zastava je vihrala tako dolgo, dokler so si mladeniči napolnili žepa se slovenskim denarjem in sicer do nedelje popoldne. V nedeljo popoldne pa so jo nekoliko pred pričetkom plesa odstranili in nadomestili z neko drugo. Ko se je o tem odstranjenju izvedelo po slovenskem Rojanu, je takoj zavladelo splošno ogorčenje in celo oče enega onih mladeničev, velikega Italijana Franceschinija je protestiral proti takemu postopanju. Razpoloženje je bilo sploh tako, da bi bilo lahko prišlo do krvavih dogodkov. Da se to prepreči, dal je kantiner, gospod Treven, kateri je osebnostno prosil vojaško oblast za dovoljenje prostora, in kateri je bil odgovoren za prostor nasproti vojaški oblasti, obvestiti prireditelje plesa, naj ne izzivajo s takim početanjem slovenskega prebivalstva in naj zopet povlečejo na drog slovensko zastavo, kar so tudi mladeniči — sami storili. To je odgovor na perfidne laži židovske smrdljive cunje, katerej pravijo »Piccolo«.

R o j a n č a n.

Sv. M. M. zgornja se vzbuja! Pod tem naslovom nam poročajo iz prvega okraja, da bodo imeli pri sv. M. M. zgornji lepo domačo veselico z godbo in petjem.

Na prvi pogled se ne bo zdelo nič posebnega na tej notici. Ali kdor ve, kako je bilo pri sv. Mariji Magdaleni še nedolgo temu, kako je bilo vse v mrtvilo kako nam je bilo malone vse strupeno sovražno, kako je vsakdo stal pod žalostnim utišom, da smo pri sv. Mariji Magd. zgornji že prišli do usodnega — prepozno, da bi se sploh kedaj še tamkaj vzbudila naša narodna stvar: kdor ve vse to, bo drugače sodil o vesti, da deluje sedaj tam naše gospodarsko društvo in da so začeli tam vabiti k sebi svoje zavedne orate iz vsega I. okraja, da so začeli ljubiti in ceniti slovensko pesem in slovensko govorico, in da prirejajo veselice, bratski sestaneke, da lepim načinom pokažejo to svojo vzbudivšo se narodno ljubav. Da, da, velika razveseljiva sprememba v duhovih se zvršila pri sv. Mariji Magd. zg. In mi želimo da bi se v nedeljo zbralo tamkaj mnogo

slovenskih bratov, da se cvetočijo na svoje oči o zapričetem preporanju v jednom, dosedaj narodno najbolj zanemarjenem kraju naše okolice.

Slovensko pevsko društvo vabi svoje gg. pevce na današnje izredno pevsko vajo, katera se bo vršila ob 8. uri in pol. Jutri v četrtak bo pa izredna pevka vaja (mešan zbor) ob isti uri. Naprošeni so cenjene gospe, gospe in gg., da se v polnem številu udeležijo teh vaj, ker bliža se čas za nastop.

Vremenski vestnik. Včeraj toplota ob 7. zjutraj 22,6, ob 2. uri popoldne 27,0. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 758,4 — Danes plima ob 9.20 predp. in ob 7.48 pop.; oseka ob 2.26 predpoludne in ob 2.5 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske

Iz Nabrežine. Nabrežina leži na bregu morja Adrijanskega. Na eno stran meji na tržaški sv. Križ in njega Legno šola, na drugi strani pa na goriško občino Devin, kjer je tudi Legina šola, v katero love tudi slovenske otroke. Obema Leginima šolama je prihajala jako v prilog okolnost, da v naši Nabrežini nismo imeli otroškega vrta.

Pred dvema letoma že se je bila sprožila misel za osnutje otroškega vrta v Nabrežini in nabrali smo bili tudi prispevek v ta namen, katero stroico smo naložili v domači hranilnici. Pred kratkim pa je starešinstvo naše občine storilo hvalevreden sklep, da se ustanovi otroški vrtec pod pokriviteljstvom občine in da je vrtec otvoriti že v tem letu. S tem sklepom si je naša občina postavila najlepši spomenik, a ne morem zamolčati, da velik del zasluge na tem gre našemu nadučitelju gospodu Tomšiču. Ali tudi pevsko društvo »Nabrežina« je storilo svojo dolžnost. Jelo je nabirati prispevske, je prirejalo vse lice v ta namen in je žrtvovalo tudi iz svojega skromnega premoženja.

Dne 26. julija pa je priredilo to društvo javno tombolo in dve gledališki predstavi (v soboto in nedeljo) vrtcu na korist.

Na tomboli je sodelovala naša nabrežinska godba, na igrah pa je sodelovalo tudi nekaj ljubljanskih igralcev in pa naš nabrežinski orkester pod vodstvom velezaslužnega gospoda Friškoviča. Najjokrenejšo zahvalo izrekamo torej gledališčnim igralcem iz Ljubljane, ki so kar entuzijazmirali nas Nabrežince se svojim umetniškimi nastopom, da nam oni dve predstavi ostaneti v neizbrisnem spominu.

Vreme je bilo dne 25. in 26. m. m. jako ugodno, prav kakor nalašč, da so mogli priti na naše prireditve gostje iz Trsta, Gorice, s Krasa, ki so pripomogli v naš plemeniti namen.

Čujem, da nekateri delavci nočejo sodelovati v društvu »Nabrežina«, ker bi morali tu skupno nastopati z gospodarji in ker se boje, da bi se s tem pregrešili proti svojemu socialističnemu načelu. In slovenske pesmi da tudi zato ne morejo slaviti, ker da bi s tem žalili svoje sodruga italijanske narodnosti.

Jez sodim, da je to stališče krivo in menim, da tam, kjer gre za dobro stvar — in taka dobra stvar je menda tudi varovanje svojega narodnega značaja in dostojanstva — bi že lahko skupno nastopali vsi: delavci in gospodarji, narodnjaki in tudi socialisti. Vsem nam je v dolžnost, da složno skrbimo za to, da nas bodo tujei spoštovali na naši lastni zemlji! V tem bo še najboljše zagotovilo, da bomo tudi mi spoštovali njih — to je pot, ki res vodi do bratoljubja, — samospoštovanje je pot, po kateri izginejo najprej navskrižja med narodnostmi.

Nabrežinci, skrbite za svoje široko slovenske zemlje slavnostno pevsko društvo. Ime naše Nabrežine je zaslovelo ravno po divnem petju, kakoršnega je čuti le malo kje v manjših krajih. Ostanimo zvesti geslu, ki je zapisano na praporu »Nabrežine«: Kot skalni bregovi Jadranskega morja — Stoj trdno zastava v obrambo domovja!!

Vesti iz Kranjske.

Da — drugače ne gre! Kjer delujeta proti tebi skrajna brezvestnost in brezobzirnost, tam je ni nevarnejše stvari, nego je pretirana vestnost in obzirnost na tvoji strani. To se silno maščuje. Sedenji dogodki na Kranjskem in posebej v Ljubljani so le žalostna posledica pretirane slovenske obzirnosti do vsakdar brezobzirnega nemštva in nemškutarstva. Da so naši rojaki nastopali nekoliko brezobzir-

neje in brez pretirane vestnosti, nemška nesramnost ne bi bila nikdar dosegla tolikih dimenzij.

V nedeljo je imelo trgovsko bolniško društvo v Ljubljani svoj občni zbor. A ker so Nemci videli, da so v veliki manjšini in da je gotovo, da po volitvah bodo v manjšini v odboru, so skrbeli za tako zmešnjavo na volitvah, da — se iste niso završile in bo sklican nov občni zbor.

Slovenec pripominja: »Sleheri nemški trgovec, ki pomaga tej predrzni nemški nasilnosti in ki hoče pomagati, da bi slovenska večina ne prišla do svojih pravic, naj bo prepričan, da ga bo časopisje primerno priporočilo občinstvu. Razume se, da prinesemo imenik vseh onih nemških trgovcev, ki na prihodnjem občnem zboru nastopijo proti slovenski večini.«

Da, tako treba. To pomore!! Malo indeksa ne bo škodilo. Kateri slovenski moralist se bo morda malec zgražal na tej izjavi naši; ali naj se! Na hudo rano treba ostrega leka! Pred vsem pa ne smemo pozabiti, da nas le Nemci sami se svojo brezobzirnostjo in brezvestnostjo v narodnih bojih silijo v ostreje nastopanje. Če kdo noče poznati slovenskih pravic, pa naj se še odpove tudi slovenskemu kruhku in tudi drugim raznim udobnostim življenja med nami in znane slovenske gostoljubnosti!!

Nakupovanje bikov. Deželni odbor kranjski nakupi tudi letos, kakor druga leta, nekoliko plemenskih bikov iz domače reje ter jih proti polovični nakupni ceni razdeli občinam, ki nimajo potrebnega števila bikov. Biki morajo biti čistokrvni in 1½ leto stari ter se živinorejci, ki imajo take bika Muričolske-Muriške, Belanske Pinogavske in Simodelske pasme na prodaj, povabljuje, da se zglase na deželni odbor in naznanijo tudi ceno, za katero hočejo bika deželi prodati. Biki se bodo kupovali v hlevu ter bo vsak prodajalec moral jamčiti, da je bik zdrav in za plemo sposoben. Oziralo se bo samo na one ponudbe, ki dajejo poročstvo, da so živali res iz čistokrvnih rej; manj ugodne ponudbe se vrnejo takoj.

Vesti iz Štajerske.

Madjari na — Štajerskem. Danajski listi poročajo brzovjavno in zatrjajo, da je tudi ves Spodnji Štajer v ogorčenju radi nastopnega dogodka, ki priča, da Madjari znajo terorizirati tudi izven Madjarije:

V zdravilišču Rogaška Slatina so imeli slavnost slovenje bistrškim pogorelcem na korist. Slavnostni prostor so dičile cesarske in deželne štajerske zastave.

V Rogaški Slatini pa je kaka petina gostov z Madjarskega.

A ker na tej slavnosti — nota bene: na slavnosti, ki se je vršila na avstrijskih tleh — ni vihrala nobena madjarska zastava, so madjarski gostje izsilili, da je zdraviliščno ravnateljstvo odstranilo tudi črnomurane in belo-zelene in belo rudeče zastave. Nemški listi označajo to postopanje Madjarov kakor nesramnost, ki ne sme ostati nekaznovana.

Tako torej: sedaj so ogorčeni! Kdo pa je pomagal vzgajati te madjarsko nesramnost? Kdo drugi nego Nemci? Seveda so delali v tem — plemenitem domnevanju, da se bo madjarska nesramnost obračala samo proti Slovanom. Nesramnost bodi, dokler se boš obračala proti drugim! To je kvintesenca plemenitosti mišljenja Nemcev!

Ali tudi postopanje direkoije v Rogaški Slatini tem povodom je zelo značilno. — Madjari so bržkone dobri gostje s polnimi mošnjiki in veliki nemški patriotizem in idealizem je obmolnil pred — žepom!

Mesto pred altar v bolnišnico moral je novomašnik gosp. Janko Škrbec iz Podrede. Vozil se je bil namreč vabiti na svojo novo mašo, a je o tem ponesrečil. Voz se je bil namreč prevrnil in g. Škrbec je padel tako nesrečno, da si je nogo zlomil pod kolenom. Ponesrečenca so prepeljali v bolnišnico v Gradec.

Značilen razpis službe. »Vahtarica« v Celju je priobčila te dni razpis službe pomožnega uradnika za »neki celjski urad«. V razpisu je bilo rečeno, da prosilci nemške narodnosti naj določijo svoje prošnje upravištvu »Vahtarice« pod naslovom »Cilli«!

Vsako mora biti radoveden: kateri je tisti urad, ki reflektira le na nemške prosilce, a si ne upa se svojim imenom v javnost?!

Da bi bil to mestni magistrat celjski, ali kako zasebno nemško podjetje — to se nam zdi izključeno. Naše prepričanje je trdno, da jo to le kakov e. kr. državni urad, ki se previdno skriva za hrbtom pangermanskega lista. Tudi to je značilno za sedanjo čro, da drž. uradi na slovenski zemlji reflektirajo le na nemške prosilce.

To je signum temporis!

Iz prognanstva.

Gospod urednik! Tam okoli svetega Jakoba bo dve leti, kar sem — če se ne motim — vrgel v kot pero, s katerim sem pisal politiške članke za »Edinost«. Danes pa sem slučajno našel ono obrabljeno pero in spomnil sem se na stare čase... Zakaj sem pravzaprav vrgel od sebe politiško pero? Ali naj Vam pripovedujem? Ne! Kaj brigajo Vas in Vaše čitatelje moje »bolečine«?

Torej štiri leta že živim v pravem prognanstvu in čakam rešitve! S samotnega poluotoka gledam tja na morje, kako plovejo po njem velike in male ladije, in blagrujem srečne ljudi, ki so svobodni, da lahko gredo, kamor hočejo. A jaz? Obsojen in moram trpeti...

Slednjič se je približala doba mojega prognanstva h kraju in veselil sem se trenutka, ko bom zopet enkrat svoboden! Veselil sem se, da se mi zopet enkrat ponudi prilika, da se naučim duha svobode, da postanem zopet enkrat... človek... In že sem se pripravljaj: jutri! Veselja mi je utripalo srce, štel sem ure, ko postanem zopet svoboden človek. A tu je prišel ukaz: Nisi še dostal dobe prognanstva, manjka ti še en mesec! In žalosten sem razvezal zopet že pripravljeno culico... Stopil sem ob breg morja in zrl v daljavo, kjer so se prikazovale in zopet zgubljele ladije z belimi jadrji. In štel sem dneve, štel ure, ko zagledam ladijo, ki naj me odnese iz prognanstva...

In tudi danes štejem! Še 23 dni! In jutri bom štel 22, pojutranjem še 21! In vendar enkrat minejo ti dnevi! Ali dolgi, dolgi, so ti dnevi! Pomislite, še 20 dni prognanstva! In da si preženem te dneve muke in trpljenja, izročam svoje križe in težave papirju, ki voljno vsprejema vse moje pritožbe... In teh pritožb je tako polno! A da bi jaz napisal vse svoje tožbe to bi bilo treba dosti papirja!

Zato je bolje, da niti ne začnem s pritožbami.

Povdariti hočem raje, da tudi v mojem prognanstvu ni bilo popolnoma brez zabave. V najnovejšem času se je igrala tukaj tragikomedija z naslovom: Slepa miš. Igra je priredil za oder znani avktor tragikomedij, ki čuje na ime Ovcepobija! Da bi dosegla igra tem večji vspeh, in da bi se posamični igralci tem laglje popolnoma umislili v svoje vloge, prevzel je avktor sam ulogo režiserja. Glavne vloge so bile v rokah »pikelhaub«, postranske vloge pa v rokah nepoznanih veličin. Dasi so si igralci prizadevali z nadčloveškimi silami, da bi igro predstavljali kar mogoče dobro, vendar ista ni dosegla zaželjenega in pričakovanega efekta, pač pa je nevhvaležni publikum vsprejel tragikomedijo s krotom in avktorija s žvižgom. Čestilec Ovcepobija se bojijo, da je to morda ostrašilo znamenitega avktorja, da se ne loti tako hitro kake nove — igre!

To bi bito vsekako škoda!

Podslapinski.

Brzovjavna poročila.

Dementirana govorica o napadu na španjskega kralja.

MADRID 5. (B.) Tukaj se je razširila govorica, da se je poskusil atentat na kralja. Ta govorica, kakor tudi druga, da je kralj obolel, sti neosnovani.

Pij X.

RIM 5. (B.) Generalni vikar je izdal odredbo, da je dne 6. avgusta v vseh cerkvah darovati zahvalno mašo povodom iz volitve novega papeža.

Kakor javlja »Popolo Romano« bo novi papež bival za sedaj v prostorih državnega tajnika Rampolle.

RIM 5. (B.) Kakor se čuje je novi papež vsprejel ime Pij X. v spomin na papeža Pija VII., ki je bil izvoljen v Benetkah. (Dne 14. marca 1800. je bil namreč kardinal Chiaromonte v Benetkah izvoljen papežem z imenom Pij VII. Op. ur.)

Razprava proti voluuu.

DUNAJ 5. (B.) Danes se je tñkaj pričela tajna kazenska razprava proti bivšemu finančnemu komisarju v Lvovu, dru. Bronislavu Osolinskemu, kateri je obdolžen voluštva. Osolinski da je sorodnike svoje so-proge nagovarjal, naj stopijo v pogajanja z dunajskimi zastopniki inozemskih vlasti radi prodaje instrukcij o železniški službi v služaju mobilizacije.

Korupeija na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 5. (B.) Uradni list objavlja nastopno najvišje ročno pismo: »Po predlogu mojega ogrskega ministerskega predsednika odpuščam na njegovo lastno prošnjo guvernerja Reke in ogrsko-hrvatskega Primorja, grofa Ladislava Szapáryja.

Ischl, 2. avgusta 1903.

Fran Josip I. r.

Hedervary I. r.

Deželni deklški licej v Pulju.

DUNAJ 5. (B.) »Wiener Zeitung« javlja, da je naučni minister podelil pravico javnosti s šolskim letom 1902/1903. prvemu razredu deželnega deklškega liceja z italijanskim učnim jezikom v Pulju.

Zlati svečeniški jubilej.

ISCHL 5. (B.) Danes je slavil v župni cerkvi dvorni župnik, škof dr. Lavrencij Mayer 50 letnico svojega mašništva.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GODNIK.

Lastnik konsorcijski list »Edinost«.

Natisnila tiskarna konsorcijski list »Edinost« v Trstu

Gospodarsko društvo pri sv. Mariji Magdaleni zgornji bo imelo prihodnjo nedeljo »pri Boeotu« veselico. Sodelovala bo domača godba in pevsko društva »Slava«, »Veleila« in zbor čitalnice pri sv. Jakobu. Začetek ob 4. uri in pol popoldne. Pevska zabava bo trajala do 9. ure. Potem bo sledil ples, ki bo trajal do 3. ure zjutraj. Na plesu plačajo možki 30 nvč., ženske pa 20 nvč. Čisti prihod je namenjen družbi sv. Cirila in Metodija.

Tovarna pohištva

Aleksander Levi Minzi

ulica Tesa št. 52. A. (v lastni hiši.)

ZALOGA:

Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni batl nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Ilustrovan cenik brezplačno in franko.

Svoji k svojim!
ZALOGA
pohištva
dobro poznane
tovarne mizarske zadruga v Gorici (Solkan)
vpisane zadruga z omejenim poročtvom
prej Anton Černigoj
Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)
št. 1. hiša Marenzi.
Največja tovarna pohištva primorske dežele.
Solidnost zajamčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljanih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobna, mederal sestav. Konkurenčne cene.
Album pohištva brezplačno.

PREDNO KUPITE

PERILO

blagovolite obiskati

veliko skladišče angleške platenine in kotenine

t v r d k e

Vittorio Gasperini

TRST — ul. Nuova 15. — TRST

kjer se prodaja po stalnih cenah z 10% odbitkom.

Kdor nakupi blaga za 10 K vdobi poseben dar.

VZORCI SE NE DAJAJO.

Sprejema zavarovanje človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fond 25.000.000 K. Izplačane odškodnine: 75.000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.

VSA POJASNILA DAJE:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12.

Zavarje posloplja in premičine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder postuje

— — —
Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokoristne namene.

Zaloga platna in kotenine

tvrdke GIUSEPPE BOLLE

v ulici Nuova, nasproti palače Salem

Z ozirom na to, da cena kotenini vedno raste, priporočam še po stari ceni:

navadno kotenino	65/100	po	13 novč. meter
"	78/100	I.	18 " "
"	156/100	I.	36 " "
belo	76/100	"	17 " "
"	76/100	I.	20 " "
"	156/100	I.	48 " "

Velik izbor lanenih in koteninastih prtov, prticev, brisalk, kuhinjskih rut, bele in barvani garniture itd. itd.

Pašti, makaronom itd.

se pravi slovensko

testenine.

Najboljšim testeninam pa se pravi

Ilirske testenine.

Gospodinje, ne zahtevajte tedaj po prodajalnicah pašte, ampak „Ilirske testenine“, katere se vdobe v škatljah po 1/2 in 1/4 kg.

Pri svetem Antonu Padovanskem.

Prva zaloga cerkvenih oblek in nabožnih stvari.

Trst, Via Muda vecchia št. 2. (za mestno hišo).

Dobi se bogata izbira pianet, dalmatik, pluvial, humeral, roketov, kvadratov, kolarjev, prsnikov, misalov, brevirjev, ritualov, diuraov in neštevilno nabožnih različno fino vezanih knjig, svečnikov, križev, svetilnic, kelihov, ciborjev se srebrno kupo.

Jedina zaloga za celo Primorje kipov v vsakovrstni velikosti in kvaliteti, umetniško delo v romanskem kartonu, priporočljivih posebno za vlažne cerkve.

Zaloga sveč in čistega čebelnega voska kakor tudi mešane sveče I. in II. vrste, podob, vencev, križev in svetinj vsakovrstnih.

Lastna izdelovalnica palm iz umetnih cvetlic in vsakovrstnih drugih del spadajočih k bogočastju, izvršijo se vezanja (ricami) najfinejša za zastave, pregrinjala idr.

Popravlja se vsakovrstne stvari za ceno, pri kojoj je izključena vsaka konkurenca.

Naročitve se izvršijo točno in hitro.

Ob nedeljah in praznikih je prodajalnica zaprta.

Z odličnim spoštovanjem

Anton J. Vogrič.

Podpirajte družbo Cirila in Metoda!

Posojila

ne manjše od 10.000 kron

na hiše, zemljišče, dedščine

KAROL OFNER

Ulica Caserma št. 6. - TRST. - Ulica Caserma št. 6.

(Posredovalci izključeni).

Velika zaloga portlandskega cementa

in živega apna

HEKTOR ZERNITZ

ulica Torrente

nasproti Volti di Chiozza.

Gosp. Avgust Aratti je edini pooblaščenec za vsprejemanje naročil.

Šunka s kožo

po gld. 1.--, brez kože 90 kr, suho meso 78 kr, slanina 82 kr, prešičevi jez ki 1 gld, gov. ji 1.20 gld, glavina brez kesti 45 kr, dunajske salame 80 kr, prave boljše 1 gld, iz šunka gld. 1.20. ogr. ke za mesec julij 1 gld. 95 kr. (vsak mesec 15 kr. dražje) velike klobase 20 kr. poš. lja le dobro, pušteno blago od 5 blg. naprej proti povzetju.

Janko Sirc, Kranj.

Gulielmo Brod & C.º

poznana tvrdka s

POHIŠTVO M

najelegantnejše vrste

ZAJAMČENE KAKOVOSTI

po najnižjih cenah

Via S. Giovanni št. 14

TRST vogal Piazza S. Giovanni. KATALOGI BREZPLAČNO IN GRATIS

Tovarna za cementne plošče

ANDREJ STOLFA

Trst. - ulica dell'Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošče umedane od 25 in 33 cm, šestvoglne plošče od 20 in 25 cm po K 2.— □ m.

Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne boji nikake konkurence bo. ts. glede cene ali kakovosti blaga.

Urar F. Pertot

Trst ulica delle Poste 1, vogal ul. Carintia. Prodaja srebrne ure od 3 gld. na prej, zlate ure od 8 gld. naprej. Izbor sten skih ur, reglatov, jev i. t. d. Popravlja vsakovrstne ure po jako zmerni ceni.

Najstarejša slovenska tovarna in zaloga pohištva

Andrej Jug

TRST — ulica sv. Lucije št. 12 (zadej c. k. sodnije) — TRST

priporoča svojim cenjenim rojakom svoje najboljšo in trepžno pohištvo, bodisi svetlo ali temno politirano, kakor za spalne, jedilne in vizitne sobe. Sprejema tudi naročbe za vsakovrstne izdelke po načrtu ali poprave, krtore izvrši v najkrajšem času in v polno zadovoljnost naročitelja.

Cene brez konkurence.

Za obilne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu, okolici in na dežel: v zmislu gesla: Svoji k svojim!

A. Thierry-ja pravo stolistno mazilo

je najjačje mazilo, ki z korenito uporabo blaži bolečine, jih hitro zdravi ter odpravlja vse prirasle izrastke na človeškem životu. Je za hribolazce, kolesarje, jezdece neobhodno potrebno. Po pošti franko 2 lončka K 3.50.

Lekarna „Pri angelju varhu“ A. THIERRY-ja v Pregradi pri Rogatecu Sauerbrunn.

Naj se izogiblje ponarejanj ter pazi na lončku utisnjeno varnostno znamko. Priporoča se jemati to mazilo vedno za vsak slučaj na potovanja.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital

K 1.000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obilgacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Špitalske ulice šte. 2.

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavicje.

Eskompt in inkasso menic.

Daje predujme na vred. papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi

Ror-ja naročila.

Podružnica v Spljetu

(Dalmacija.)

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzliga.

Promet s čeki in nakaznicami.